

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLXXXV. Error in diœcesi impetrantis non vitiat concessionem, si aliunde constet de veritate & identitate personæ; secus tamen est si adsit error in diœcesi, in qua beneficium situm est; illa ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

Qu. & Res. ben. Pars III. Cap. CLXXXIV. 141

verborum, DD. unanimi consensu dixerunt verba illa: *Dorabit*, & *Ducet*: intelligenda esse alternativè, nempe *Dorabit*, vel *Ducet*: attentio maxime, quod in cap. 2. eod. tit. summus Pontifex loquitur alternativè, nempe quod aut ducat, aut puniatur: Vnde DD. in dicto cap. 1. nempe Innocent. Host. Ioan. Andr. Henric. Bohic. & omnes alii dicta verba intelligunt alternativè, nempe quod aut doret, aut ducat: teste Claro in §. *Suprum*. n. 3. Comel. ad legem 80. *Tauris*. n. 7. in fine, Chassan. *consil.* 40. n. 1. Le Brun, *au proces criminel*, lib. 1. tit. de la formation, versic. est remarquable. Cod. Fabr. lib. 9. tit. 7. ad leg. lul. de adult. definit. 5. n. 5. & 6. & ita decisum fuit in Rota Romana dec. 77. p. 4. divers. repetita dec. 74. inter decisiones criminales Farinacii, & tradit idem Farinac. de delict. carn. g. 147. n. 9. 8.

2 Et prædicta locum habent, non obstante promissione matrimonii & subsequuta copula carnali: quia hodie ex dispositione Concilii Tridentini, & ex edicto Henrici III. sub anno 1585. similia matrimonia præsumpta per copulam subsequutam locum non habent: & dispositio juris Canonici in cap. it qui fidem 30. de sponsal. est abrogata.

3 Potest quidem ratione fidei data cogi sponsus per censuras Ecclesiasticas, si sit Catholicus, vel per incarcerationem suæ personæ, & contrahendum sponsalia cum illa, quam desloravit, cap. ex literis, despons. Rota in Calagurritana matrimonii, 13. Martii 1643. coram D. Melio, sed coactio ista non debet esse præcisæ, imò stante pertinacia præteriti sponsi, tenetur illum contrahere recusantem ablovere, & relaxare: atque ita concordantur textus in dicto c. ex literis 10. & in c. requisivit 17. de sponsal. & quia matrimonia coacta malos & infelices ut plurimum faciunt eventus: ut dicunt DD. in c. requisivit, & dicto c. ex literis, Menoch. *consil.* 786. D. Bel. *conf.* 3. 2. n. 1. Burat. *decis.* 3. 1. & ibi Addent. Mant. de tacit. convent. lib. 3. tit. 17. n. 16. & 11.

4 Quibus ita suppositis sequitur matrimonium dicti adolescentis cum illa, quam uxorem habere desiderat, non posse retardari per oppositionem dictæ Margaretæ, nec per processum criminalem contra illum intentatum, cum dicta oppositio sit inutilis: non enim potest impedire dictum matrimonium, cum illi duntaxat jus comperat ad petendam dotem, non autem ad impediendum dictum matrimonium: ut præter DD. supra citatos, tradit Thesaur. *decis.* 3. n. 3. in §. conclus. vers. tamen hodie. Cancr. lib. 3. c. 1. n. 26.

6 Similiter non potest impediri dictum matrimonium sub prætextu raptus allegati, cum licet verus intervenisset raptus, non tamen cum dicta Margaretæ posset contrahi matrimonium per dictum Adolescentem, cum inter raptorem & raptam matrimonium subsistere non possit, tam ex dispositione Concilii Tridentini, quam ex antiquis Canonum constitutionibus: c. de puellis, c. si autem, & c. si placuit, 3. 6. q. 2. l. unica, §. fin. autem, C. de raptu virginum, notat. Glof. in c. fin. de raptibus. Intellige ut hoc locum habeat quando rapta est in potestate raptoris. Aliàs si esset in loco libero matrimonium invicem contrahere possent, ut dixi supra c. 1. 17. post Menoch. *consil.* 1083. n. 16. Farinac. de delict. Carnis. *quæst.* 145. num. 26.

7 Neque causa criminalis potest dici præjudicialis ad civilem, cum una non sit præjudicialis alteri, & possint simul se compati, quod dictus Adolescentis possit nubere cum sua sponsa, & simul condemnari ad dotandam Margaretam, aut ad pœnam aliquam extraordinariam, quatenus stuprum cum illa com-

missum probaretur: ex notatis per Batt. in l. fundum ff. de exceptionib. & per Coccin. *dec.* 308. n. 7.

Negari autem non potest, quod si tractaretur de fœdere matrimonii consummati, probatio per testes esset admittenda: Addent. ad Louet *littera M.* n. 26. col. 2. versic. ce neanmoins, & Sicut etiam in causa criminali stupri, non esset rejicienda probatio per testes, quia Ordinatio Regia, rejiciens probationem per testes faciendam, loquitur tantum de causis civilibus, non autem de criminalibus: ut videre est in collatione Ordinationum Regiarum, lib. 4. tit. 3. §. 17. Cod. decisionum forens. lib. 3. tit. 20. *decis.* 1. 2. n. 2. versic. devantage, & Sed in casu de quo agitur, probatio per testes non est admittenda, cum etiam probatio stupro non possit impediri matrimonium cum dicta sponsa futura, & sic frustra admitteretur probatio, quæ facta non relevaret: l. hæc stipulatio, §. Divus, ff. ut legator. non. caveat.

Hoc etiam certum est, quod si dictus Adolescentis probaret vitam inhonestam dictæ Margaretæ, liber esset ab omnibus impetitionibus illius: quia una ex præcipuis circumstantiis in hujusmodi negotiis hæc est, ut illa quæ petit se dotari, fuerit virgo: Mant. lib. 1. de conjectur. ultimar. volunt. tit. 12. num. 28. versic. secundo est advertendum, Farinac. de delict. carn. *quæst.* 147. n. 8. 2. §. item lex Julia, & ibi DD. *Instit. de public. judic.* & Verum est tamen quod stabitur illius juramento, si asserat se tempore stupri fuisse virginem, cum habeat pro se præsumptionem juris naturalis: Farinac. de delict. carn. *quæst.* 147. num. 3. Pacian. de probat. lib. 2. cap. 2. num. 6. & Si tamen ex adverso probaretur illum fuisse ab aliis cognitam, non crederetur tali juramento, quia præsumptio cedit veritati: Clar. in §. *suprum*, num. 4.

Si verò etiam cum juramento dicat se fuisse tali, vel tali persona stupratam, illi non creditur quoad hoc: Thesaur. *dicta decis.* 3. n. 4. in 6. conclus. post Alexand. Bald. & Boët. *ibid.* Allegatos, Cod. Fabian. lib. 9. tit. 7. *definit.* 6.

CAPVT CLXXXV.

Error in diœcesi impetrantis viciat concessionem, si aliunde non constet de veritate & identitate personæ, secus tamen est si adsit error in diœcesi, in qua beneficium situm est: illa autem diœcesis exprimenda est, à qua impetrans originè ducit. Incompatibilitas beneficiorum inducit privationem si sit præcisæ, secus si sit causativa: videlicet si consistat in sola jactura lucri fructuum. Si nepos, nullo præcedente pacto, patrum suum resignantem in domo canonicali receperit non potest ex eo solo argui de simonia, vel confidentia. Irregularitas incurta propter malam promotionem ad sacros Ordines, utrùm operetur privationem tam ratione beneficiorum obtentorum, quam obtinendorum. Rehabilitatus ad beneficium utrùm indigeat adeptione novæ possessionis.

SV MMA

S V M M A R I V M.

- 1 Error in diœcesi impetrantis utrum præjudicet validitati provisionum.
- 2 Error in diœcesi beneficii non nocet impetranti.
- 3 Si confet de identitate persone impetrantis, ex viriis circumstantiis in provisionibus expressis, error in diœcesi non nocet impetranti.
- 4 Qui beneficium obtinet in aliquo loco, dici potest illius loci, & diœcesis.
- 5 Diœcesis exprimenda ab impetrantibus, intelligitur de diœcesi originis.
- 6 Beneficium simplex possidens sub eodem tecto, tenetur illud narrare in impetratione.
- 7 Incompatibilitas non nocet quando non est precisa, sed causativa, ratione fructuum durat.
- 8 In Gallia beneficia incompatibilitatis non vacant nisi post annum à die adeptæ pacificæ possessionis.
- 9 Clausula jus juri addendo, præsentat omnia pristina jura in suo primo statu.
- 10 Concordia debet acceptari in totum, tam quoad partem confirmatam, quam quoad partem rejectam, alioquin incurritur simonia.
- 11 Propter contraventionem unius capituli, etiam minimi, tota concordia corrumpitur.
- 12 Patruus post resignationem canonicatus, remanens in possessione domus canonicalis, censetur id facere jure familiaritatis.
- 13 Quando alius possidet jure proprio, non datur manutentio illi, qui possidet jure familiaritatis.
- 14 Ad excludendum delictum, præsumendum est quod possessio facta fuerit jure familiaritatis.
- 15 Suscipiens ordines ante ætatem requisitam, efficitur irregularis.
- 16 Solus Papa, aut is cui specialiter concessum fuit, dispensat ad hac irregularitate promotos ante ætatem.
- 17 Irregularitas privat ipso jure à beneficiis obtinendis, sed non ab obtentis.
- 18 Ignorantia excusat male promerum.
- 19 Rehabilitatus ad beneficium non indiget nova possessione.
- 20 Mera detentatio converti potest in possessionem manutentibilem, per acquisitionem novi tituli validioris.
- 21 Canonicus non indiget nova installatione, si novum & validum titulum acquisiverit, quamvis prius esset invalidus.

Inita concordia inter patruum & nepotem super canonicatu per patruum aliàs nepoti resignato, per quam patruus nepoti canonicatum dimittebat, in cujus concordie executionem, nepos obtinuerat provisionem Sedis Apostolicæ, præcedente alio rescritto Pontificio continente confirmationem dictæ concordie, cum rasura tamen illius clausulæ, nec non illius domus canonicalis : & dubitante nepote, ne quis alius suum canonicatum impetraret, diversas proposuit difficultates, quarum decisionem enixe postulavit.

Et primò quidem dubitavit utrum recurrendum esset ad remedium novæ provisionis, aut aliud promajori validitate suatum provisionum, & possessionis inde sequitur, ex eo quod dictus nepos se nominavit diœcesis Arelatenfis, cum tamen esset alterius diœcesis, & sic videbatur quod illa pro-

visio esset nulla, tanquam erronea : ex notatis per Rebuff. in praxi, in tit. forma. Signatura, in verbo Magalonenfis, & in verbo, ejusdem diœcesis : ubi dicit omnino in impetratione exprimentum esse, cujus diœcesis sit is qui petit, id est in qua diœcesi natus sit : quia Papa facilius providet ordinem, quam aliis : & ita vult quod si fuerit error in nomine diœcesis impetrantis, non valet impetratio : † Si tamen fuerit error in nomine diœcesis, ubi situm est beneficium, ille error non vitiat impetrationem ; secus in errore propriæ diœcesis impetrantis : & ideo in rescritto apponitur hæc illa clausula, vel alterius diœcesis.

Verius tamen est in casu proposito, errorem illum in designatione diœcesis non vitare rescritum : argumento leg. si me in vacuum 34. ff. de acquir. vel amitt. possess. l. si quis in fundi venditio, 4. ff. legat. 1. Ricc. Collectanea 1496. Barboza de cap. in nostra, num. 6. & 7. de rescrit. maxime quia constabat de identitate personæ ex variis circumstantiis, quia dictus nepos, vocabatur nepos Nicolai patris, & sacre Theologie Magister, & sic persona ejus erat certa & indubitata : quod sufficit pro validitate provisionis : ex notatis per Ricc. collectan. 1496. Paris. de designat. lib. 11. quest. n. 53. & sequentib.

Quod autem dicebatur dictum nepotem patris se dici diœcesis Arelatenfis, ex eo quod in illa citate jam aliud beneficium obtineret ; præsumitur quia beneficium quod antea possidebat, nunc videbatur residentiam, unde domicilium in illa citate acquisivisse censebatur, ex notatis per Rebuff. in verbo, domicilium, conclus. 596. num. 1. & sequentib. & cum nepos iste per plures annos in eadem citate habitasset animo ibidem faciendi commercium residentiam, cum domicilium solo animo habitantis acquiritur : l. civis C. de incol. lib. 10. nonnulla difficultatem.

Quia dum dicitur, exprimentam esse diœcesis impetrantis, intelligitur de diœcesi originis : Rebuff. loco citato, in verbo, Magalonenfis, verba quædam dico, & sic nisi aliunde constaret de identitate personæ, provisio non subsisteret, & recurrendum esset ad novam provisionem.

Secunda difficultas proponebatur, quod in posteriori provisione, quam dictus nepos obtinuit non fuit narratum illum possidere aliud beneficium simplex sub eodem tecto. cap. de multa, & addentes, de prebend. & sic secunda provisio videbatur subsistere, cap. litteras, de concess. præbend. Clement. fin. de prebend.

Sed ad hoc fuit responsum non induci incompatibilitatem ratione existentie sub eodem tecto, quia duo beneficia non erant uniformia, neque querebant residentiam ratione tituli, seu ex natura ipsius beneficii, sed tantum causative, hoc est ratione fructuum : quo casu non inducitur incompatibilitas, ut per nos probatum fuit superius lib. 1. cap. 27. n. 2. post Garc. part. 1. cap. 5. num. 183. & iterum part. 2. questionum benefic. cap. 5. §. 6. n. 7. & 10. Imò in Gallia primum incompatible non vacat nisi post annum, Louet. in recollect. arrestor. lib. 1. G. n. 5. in fin. & ibi Additio.

Sed præterea consideratum fuit, quod illa secunda provisio fuit obtenta per dictum nepotem, cum clausula, jus juri addendo, & quatenus oportet per quam clausulam fuit præservatum jus competens, tam in petitorio, quam in proscriptorio, vigore primæ provisionis, in qua omnia præservata fuerant, & ideo impugnata secunda provisio-

ne, remaneret prima in suo robore, vigore clausulae praedictae: ut bene explicat Barbol. in tractat. de clausul. cap. 103. cum pluribus per eum citatis.

10 Tertia proposita fuit difficultas, ex eo quod non obstante cassatione reservationis habitationis domus in favorem patris, de qua in dicta concordia, partius ipse perseveravit in possessione domus canonicalis: & sic videtur probata confidentia inter patrum & nepotem, per executionem illius capituli concordiae à Sede Apostolica rejecti; cum concordia sit individua, & pro parte acceptari non possit, sed debeat adimpleri tam quoad partem confirmatam, quam quoad partem cassatam, alioquin esset simonia: Verall. dec. 206. p. 1. & adeo ut propter contraventionem unius capituli, etiam minimi, tota concordia corruat, ut per Verall. ibid. n. 4. Lotter. de re benef. lib. 3. q. 29. n. 82. quamvis aliud sit, dum agitur de implemento & manutenzione contractus: ex dictis supra, c. 18. n. 6. Et ideo cum partius post cessionem canonicatus semper remanserit in possessione domus canonicalis, videtur simoniam contraxisse. Menoch. lib. 5. praesumpt. 9. n. 4.

11 Sanè hæc obiectio subsistere possit, aut saltem difficultatem movere, nisi constaret nepotem in dicta sua domo canonicali manentem, patrum suum ad illam domum admisisse iure amicitiae, familiaritatis & conjunctionis; sic enim de iure factum fuisse praesumitur: l. qui iure familiaritatis, & ibi Gloss. ff. de acquirend. poss. Seraphin. dec. 1. 38. num. 2. ubi dicit hoc maxime procedere ad excludendam praesumptionem delicti: Rot. coram Durano dec. 40. num. 1. 12. & 13. & cum possidere uno, vel alio modo, dependat ab animo, & non cadat sub sensu corporali, difficile probari poterit, quod alio modo quam iure familiaritatis possessio fuerit continuata per patrum, ut in dicta dec. quæ est repetita apud Postium dec. 206. num. 14. & fasè idem Post. in tractat. de manent. observ. 54. num. 8. & sequi Gratian. discept. forens. cap. 450. n. 5. & sequent. nec debet possessor appellari, qui non sibi, sed alteri possidet: Gratian. ibid. n. 17. & Et quando alius possidet iure proprio, non potest dari manentio illi, qui possidet iure familiaritatis: Giovagnonus cons. 11. num. 2. lib. 1. Et cum nepos haberet titulum, licet partius haberet possessionem, tamen de iure præsumitur possidere iure familiaritatis, praesertim ad excludendum delictum, ut dictum est: Postius dicta observ. 54. num. 12. Et per consequens non potest aliquid obijci, nec aliqua confidentia praesumi adversus patrum, ex habitatione dictae domus canonicalis continuata cum nepote Canonico: Propterea datum fuit illi consilium, ut non recurreret ad aliam novam provisionem, non obstantibus praedictis oppositionibus. Sic determinat Paris. cons. 39. n. 27. lib. 4.

Secundo loco resignatarius iste dubitavit, utrum alio ex capite beneficium istud impetrari posset, videlicet quod cum ipse sacrum Diaconatus Ordinem ante vigesimum secundum ætatis annum à sacro Trident. Conc. requisitum suscepisset, nec non ad Sacerdotium ante vigesimum quintum scienter, ut credebatur, promotus fuisset, & in illo Ordine ministrasset, incurreret irregularitatem ideo canonicatus uti vacans, impetrari posse videbatur.

15 Respondi verum quidem esse, ipsum in irregularitatem incidisse, & in poenam suspensionis ab officio, cuius causa datur beneficium; ideo beneficia ipsi conferri non potuisse, ex notatis per Ricc.

in praxi jurisprudentis, dec. 185. num. 174. juxta constitutionem Pii Papæ II. cuius meminit idem Ricc. in praxi variar. resolut. cap. 105. num. 2. & qui labitur, dum existimat Episcopum super hac irregularitate dispensare posse; non enim expresse prohibitum est per constitutionem Sixti V. cuius meminit Maceraten. lib. 3. resol. 16. num. 10. in 4. casu, & adest Regula Cancell. 24. & nunc 24. Alexandri VIII. nunc feliciter regnantis, per quam innovatur constitutio Pii V. inducens privationem beneficiorum ipso iure, à qua absolvi possunt à solo Papa, (salvis facultatibus particulatibus ab ipso Pontifice concessis) teste Cokier. ad dictam regul. 23. sublata videlicet constitutione Sixti V. quæ privationis ipso iure poenam è medio sustulerat. Has bullas inserit Quarant. in sum. Bullar. in verbo, Ordo. fol. mibi 496.

17 Si talis irregularitas fuisset incurta post collationem canonicatus, non privaretur ipso iure privatus, quia irregularitas privat ipso iure ab obtinendis, sed non ab obtentis, Rot. dec. 236. num. 2. part. 2. recent. In obtentis siquidem non inducitur privatio, nisi per sententiam, Garc. de benef. part. 1. 1. capite 10. numero 47. Vgolin. de irregular. cap. 65. §. 2.

18 Similiter excusaret sic promotum probabilis ignorantia: Cavalier. dec. 1. per totam, repetita dec. 200. part. 2. recent. Lotter. de re beneficiaria, lib. 2. quæst. 47. num. 88.

19 Tertiò dubitavit, utrum obtenta per Sedem Apostolicam dispensatione, & quatenus opus est, rehabilitatione, indigeret nova adeptione possessionis. Responsio est facilis, eum non indigere nova adeptione possessionis. Quia ex superveniente novo titulo, licet mutare causam possessionis, l. 3. §. illud, l. qui bona fide, §. quod scriptum, ff. de acquirend. poss. Immo licet possessio capta fuisset pendente appellatione, & sic attentatoriè; tamen superveniente novo titulo subrogationis convalidatur, & non potest opponi de attentatis: Mantica. dec. 71. numero 1. & 10. Rot. dec. 97. num. 3. 4. & sequentib. part. 5. recent. quæ habetur apud Postium dec. 37. & Et ex novo titulo validiore superveniente, etiam mera detentatio converti potest in possessionem manentibilem. Postius dec. 25. num. 1. & 11. repetita dec. 108. part. 5. recent. Ad quod optime conferunt tradita per Bald. in l. 2. num. 57. C. de servit. & aqua, versic. sed pone, aliquis: & ubi dicit, quod si aliquis diu steterat in choro tanquam Canonicus, & tamen non erat, sed Papa illum dispensavit, & contulit illi canonicatum, non requiritur nova installatio, quia ipso iure fit quædam conversio, & quædam mutatio ex causa superveniente: Rebuff. in praxi, tit. de rescriptis Etiam, & perinde valere, num. 32. secunda parte. Quia licet prima causa possidendi fuerit injusta, & non vera, ipsa tamen possessio vera est: Rot. dec. 275. num. 5. part. 1. recent. Sord. consil. 93. num. 11. & 12. & Rota dicta dec. 97. num. 21. part. 5. recent. Et ex his remanent resolutæ omnes praedictæ difficultates.

CAPVT CLXXXVI.

De impetratione beneficii adversus illum, qui provilus fuerat non habens ætatem, nec Ordinem ad illud beneficium requisitum